

Příkaz předsedy Akademie věd České republiky

Číslo: 1

Dne 6. ledna 2014
Č. j.: KAV-50/SPO/2014

Věc: **Interní protikorupční program Akademie věd ČR**

Zpracovatel: Správní odbor Kanceláře AV ČR
tel.: 221 403 589
e-mail: kuglerova@kav.cas.cz

Určeno: všem zaměstnancům Akademie věd ČR

K provedení usnesení vlády ČR ze dne 13. listopadu 2013 č. 851

vydávám

aktualizovaný interní protikorupční program Akademie věd ČR

Na základě Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014 (usnesení vlády č. 39 ze dne 16. ledna 2013) schválila vláda Rámcový rezortní interní protikorupční program, jehož záměrem je standardizovaná podoba boje s korupcí v jednotlivých resortech, odpovídající aktuálním protikorupčním dokumentům vlády. Na základě toho programu je aktualizován dosud platný interní protikorupční program Akademie věd ČR (dále jen „Protikorupční program“), který byl přijat v roce 2009. Cílem Protikorupčního programu podle stanovené osnovy je zejména:

- **Vytváření a posilování protikorupčního klimatu**
(snižovat motivaci zaměstnanců ke korupci; propagovat protikorupční postoje vedoucími zaměstnanci; stanovit chování a povinnosti v Etickém kodexu; zajistit vzdělávání zaměstnanců na všech úrovních; vytvořit systém pro oznámení podezření na korupci a zajistit ochranu oznamovatelů)
- **Transparentnost**
(odrazovat od korupčního jednání prostřednictvím zvyšování pravděpodobnosti odhalení; zveřejnit informace o nakládání s veřejnými prostředky; informovat o systému rozhodování)
- **Řízení korupčních rizik a monitoring kontrol**
(každoročně hodnotit korupční rizika; monitorovat kontrolní mechanismy odhalující korupci; prošetřovat rizikové oblasti)

- **Postupy při podezření na korupci**
(minimalizovat ztráty způsobené korupčním jednáním a implementovat následná opatření zamezující jejich opakování)
- **Vyhodnocování interního protikorupčního programu**
(každoročně zpracovávat zprávy o plnění programu; aktualizovat program)

Cíl protikorupčního programu v Akademii věd ČR

Při respektování uvedených cílů budou v podmínkách Akademie věd ČR (dále jen „AV ČR“) průběžně přijímanými opatřeními vnášeny do vnitřního řídicího a kontrolního systému takové prvky, které již svým charakterem brání vzniku možného korupčního prostředí, podvodu nebo možnosti nepřímého zvýhodňování. Do protikorupčního programu jsou proto zabudovány automatické kontrolní prvky ve formě řídicí kontroly. Nejedná se o jednorázový akt, ale o program, který musí aktuálně reagovat na vzniklé situace a poznatky ve vědě a výzkumu a na jejich základě být operativně doplňován. Obsahuje protikorupční opatření, která jsou vytvářena zejména prostřednictvím:

- striktního dodržování právních a interních předpisů, metodických pokynů, postupů definovaných v rámci systému řízení kvality a bezpečnosti informací a etického kodexu,
- pravidelné řídicí kontroly ze strany volených kolektivních orgánů AV ČR (Akademický sněm a jeho Dozorčí komise, Akademická rada, Vědecká rada, rady programů a Grantová agentura AV ČR a její dozorčí rada), vedoucích zaměstnanců AV ČR, interních auditů, nezávislých externích auditů a veřejnoprávních kontrol,
- diversifikací odpovědností v rozhodovacím a schvalovacím procesu,
- otevřeného přístupu k veřejnosti.

Prevence a průhlednost

Program je koncipován zejména s ohledem na **prevenci** v oblasti boje proti korupci a podvodu. Protikorupční opatření jsou navržena na základě vyhodnocení organizačních postupů a praktických zkušeností, které vyplývají z činnosti kolektivních orgánů AV ČR a jejich výkonného aparátu – Kanceláře AV ČR, ze zahraničních zkušeností a námětů veřejnosti. Vymezení odpovědnosti a kompetence akademických kolektivních orgánů a vedoucích zaměstnanců na různých úrovních řízení je jasně definováno ve Stanovách AV ČR a v Organizačním řádu Kanceláře AV ČR. Rozhodovací pravomoci s finančním dopadem a jejich kontrola jsou v AV ČR svěřeny převážně voleným nebo jmenovaným kolektivním orgánům AV ČR. Zpravidla zde platí systém několikastupňového rozhodování ve všech významných rozhodovacích momentech (komise, sekce, Vědecká rada, Akademická rada, Akademický sněm a jeho Dozorčí komise), který posiluje mechanismy pro omezení vzniku korupčního prostředí a vylučuje možnost zneužití postavení v určité pozici k vlastnímu obohacování.

V AV ČR byly vydány následující vnitřní předpisy, které zajišťují **transparentnost** a **průhlednost** probíhajících procesů v oblasti řízení a kontroly a vytvářejí předpoklady k tomu, aby ve schvalovacích procesech nemohlo docházet k ovlivňování výsledků jednotlivých rozhodnutí. Jedná se zejména o tyto předpisy:

Interní normy AV ČR

- Etický kodex výzkumných pracovníků v Akademii věd ČR
- Kariérní řád vysokoškolsky vzdělaných pracovníků Akademie věd ČR
- Zásady pro odměňování zaměstnanců pracovišť Akademie věd ČR
- Pravidla pro odměňování ředitelů pracovišť AV ČR
- Pravidla pro udělování vědeckého titulu „doktor věd“ v Akademii věd ČR
- Udělování Fellowshipu J. E. Purkyně pro význačné perspektivní vědecké pracovníky
- Udělování Akademické prémie – Praemium Academiae
- Pravidla pro udělování Prémie Otto Wichterleho pro mladé vědecké pracovníky v Akademii věd ČR
- Statut cen Akademie věd ČR
- Rámcové dispozice pro nakládání s majetkem ve smyslu zákonné úpravy
- Schvalování úkonů pracovišť AV ČR při nakládání s majetkem a majetkovými právy
- Příkaz o kontrolní činnosti v Akademii věd ČR při hospodaření s veřejnými prostředky
- Zásady přidělování služebních bytů a vybraných ubytovacích jednotek v rámci AV ČR

Vnitřní předpisy Kanceláře AV ČR

- Organizační řád Kanceláře AV ČR
- Pracovní řád Kanceláře AV ČR
- Kodex etiky zaměstnanců AV ČR v Kanceláři AV ČR
- Vnitřní kontrolní systém v Akademii věd ČR – Kanceláři
- Směrnice pro oběh účetních dokladů a schvalování hospodářských operací v AV ČR
- Zásady pro čerpání prostředků na zahraniční styky
- Pracovní cesty zaměstnanců AV ČR a poskytování cestovních náhrad
- Užívání služebních platebních karet pro zahraniční pracovní cesty
- Poskytování finančních náhrad
- Závazná pravidla užívání výpočetní techniky v Akademii věd ČR – Kanceláři

Základní a uplatňovaná protikorupční opatření

Zjišťování rizikových míst a jejich upřesňování je součástí práce všech vedoucích zaměstnanců AV ČR v rámci provádění systémového vyhodnocování činností v jejich působnosti. K tomu slouží především Přehled rizik zpracováváný vedoucími zaměstnanci Kanceláře AV ČR v součinnosti s interním auditorem AV ČR.

Konkrétní opatření programu jsou nebo budou implementována zejména v těchto oblastech:

a) v oblasti právních a interních předpisů:

- při přípravě legislativních a organizačních dokumentů AV ČR koncipovat normy a interní směrnice tak, aby byl naplněn cíl zjednodušit legislativu a minimalizovat státní regulaci;
- při posuzování legislativních návrhů v rámci mezirezortního připomínkového řízení věnovat pozornost kromě věcné stránky i byrokratické zátěži a riziku možného korupčního jednání;
- průběžně aktualizovat interní předpisy, metodické pokyny a postupy s cílem zajistit soulad se Strategií vlády v boji proti korupci;
- zjednodušit a urychlit úřadování, zlepšovat činnost na úseku státní správy výzkumu a vývoje v Kanceláři AV ČR za využití moderních informačních technologií;
- používat při řízení jednotné a srozumitelné formuláře v elektronické nebo papírové formě a provádět digitalizaci dokumentů v rámci dostupných prostředků.

Odpovídají: věcně příslušní ředitelé odborů a vedoucí zaměstnanci organizačních útvarů Kanceláře AV ČR

b) v oblasti řízení:

- dodržovat zásady objektivnosti, nestrannosti a rovných podmínek pro všechny zaměstnance;
- při implementaci řídicích procesů eliminovat subjektivní rozhodování a ve zvláště odůvodněných případech žádat o stanovisko nezávislého experta apod.;
- v rámci provádění systémového vyhodnocování jednotlivých činností v útvarech Kanceláře AV ČR vyžadovat od vedoucích zaměstnanců zjišťování a další upřesňování krizových nebo rizikových míst (tj. oblastí rozhodovacího procesu, kde při nedostatečném nastavení kontrolního systému může docházet k ovlivňování výsledku rozhodnutí);
- při jednání s dodavateli ve složitých a odůvodněných případech, vyžaduje-li to podstata věci, dodržovat zásadu přítomnosti dalšího zaměstnance;
- klást důraz na řádné vedení spisové služby a zjednodušit úřadování za využití moderních informačních technologií.

Odpovídají: ředitel Kanceláře AV ČR v součinnosti s věcně příslušnými členy Akademické rady AV ČR a vedoucími organizačních útvarů Kanceláře AV ČR

c) v oblasti personální politiky:

- přijímat zaměstnance na místa vysokoškolsky vzdělaných pracovníků na základě výběrových řízení a věnovat zvýšenou pozornost výběru dalších zaměstnanců, s nimiž se uzavírá pracovní poměr. Ve věcně odůvodněných případech ověřit trestněprávní bezúhonnost uchazeče prostřednictvím výpisu z rejstříku trestů;
- poskytnout novým zaměstnancům v rámci vstupního školení informace z hlediska boje proti korupci, zejména ve vztahu k zásadám etického kodexu a k trestněprávní odpovědnosti;
- zařadit protikorupční opatření do osnovy hodnotících rozhovorů vedoucích zaměstnanců s podřízenými při kontrole Programu personální práce v Kanceláři AV ČR;
- důsledně vyžadovat u nových i stávajících zaměstnanců dodržování Etického kodexu zaměstnanců v AV ČR;
- vyhodnocovat korupční jednání jako závažné porušení pracovní kázně a postupovat v těchto případech v souladu se zákoníkem práce. Přitom je však třeba důsledně dbát na pravomocné skončení trestního stíhání, ctít zachování principu presumpce nevinny a dbát i na ochranu osobních údajů osob, u nichž doposud nedošlo k prokázání provinění;
- zaměstnancům, kteří jsou osobami blízkými ve smyslu občanského zákoníku, nepřidělovat pracovní pozice, kde by jeden byl podřízen druhému nebo podléhal finanční nebo účetní kontrole.

Odpovídají: ředitel Kanceláře AV ČR v součinnosti s věcně příslušnými členy Akademické rady AV ČR a vedoucími organizačních útvarů Kanceláře AV ČR

d) v oblasti správy majetku a finančního řízení:

- zajistit dodržování obvyklých cenových relací při uzavírání smluv (dodávky zboží a služeb, o dílo apod.) a vždy vyhodnocovat aktuální nabídky před rozhodnutím o dodavateli nebo zhotoviteli;
- uplatňovat zásadu čtyř očí, tzn., že rozdělení funkcí výkonných a funkcí kontroly je opatřením pro to, aby se zabránilo možným snahám ovlivňování zaměstnanců při nákupu a prodeji;
- vést účetnictví transparentně, jako nástroj efektivního potírání korupce a podvodu. Všechny transakce uvádět v příslušném elektronickém systému v souladu se zákonem o účetnictví a tím znemožnit existenci tajných účtů a vystavování dokladů, z nichž jasně nevyplývá, ke které transakci se vztahuje;
- prověřovat při přidělování prostředků na výzkum a vývoj dodržování Rámce společenství Evropské unie pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací a dodržování vícestupňového posuzování požadavků;
- dodržovat zásady hospodaření Kanceláře AV ČR v souladu se zákony o rozpočtových pravidlech, o majetku, o účetnictví a o finanční kontrole;

- zvláštní pozornost věnovat financování programů pocházejících z rozpočtu Evropské unie (finanční prostředky z evropských fondů).

Odpovídají: ředitel Kanceláře AV ČR a ředitelka Ekonomického odboru Kanceláře AV ČR v součinnosti s věcně příslušnými řediteli odborů a vedoucími organizačních útvarů Kanceláře AV ČR

e) v oblasti správy informační techniky:

- využívat moderní informační a komunikační technologie pro zjednodušení, transparentnost a kontrolu prováděných procesů a činností

Odpovídají: ředitel Kanceláře AV ČR v součinnosti se Střediskem společných činností AV ČR, v. v. i.

f) v oblasti vnitřní kontroly a interního auditu:

- věnovat trvalou pozornost a průběžně vyhodnocovat systém vnitřní kontroly, u kterého je možno předpokládat vznik korupčních podmínek. Toto opatření zaměřit zejména na hospodaření s majetkem, vymáhání pohledávek, škod apod.;
- využívat podnětů a stížností občanů a zaměstnanců AV ČR jako podnět ke kontrolní nebo auditorské činnosti;
- průběžně ověřovat funkčnost a účinnost interních kontrolních systémů interním auditorem.

Odpovídají: ředitel Kanceláře AV ČR, ředitelka Kontrolního odboru Kanceláře AV ČR a interní auditor AV ČR

g) v oblasti vyřizování podnětů a stížností:

- na internetové stránce Kanceláře AV ČR zveřejnit adresu elektronické pošty korupce@kav.cas.cz, do které mohou zaměstnanci AV ČR oznamovat podezření z korupčního jednání v AV ČR. Přístup k e-mailové schránce této adresy má pouze ředitel Kanceláře AV ČR a interní auditor AV ČR;
- shromažďovat informace, podněty a stížnosti týkající se možného korupčního jednání v Kanceláři AV ČR a informovat podatele o výsledku posouzení jím poskytnutých informací upozorňující na možné korupční jednání;
- v případě pravomocného ukončení trestního řízení o prokázání korupčního jednání analyzovat každý případ z hlediska příčin a podmínek uskutečnění takového jednání a tento případ k zajištění prevence zobecnit. S prokázanými případy korupčního jednání seznamovat zaměstnance AV ČR.

Odpovídají: ředitel Kanceláře AV ČR, interní auditor AV ČR a ředitelka Kontrolního odboru Kanceláře AV ČR

Závěr

Protikorupční program a soubor opatření bude prověřován v pravidelném ročním vyhodnocení vždy 30. září kalendářního roku a v případě zjištěné potřeby aktualizován. Nedodržování opatření bude považováno za porušení pracovních po-

vinností. Protikorupční program a jeho aktualizace bude zveřejněna na internetových stránkách Kanceláře AV ČR.

Postup v případech podezření spáchání korupce nebo podvodu tvoří součást tohoto programu a je uveden v příloze.

Program je závazný pro všechny zaměstnance AV ČR.

Program bude každoročně prověřován a doplňován podle aktuálních podmínek.

Program bude dán na vědomí odborové organizaci Kanceláře AV ČR.

prof. Ing. Jiří Drahoš, DrSc., dr. h. c.
předseda AV ČR

Příloha: Postup v případech podezření na spáchání korupce nebo podvodu

POSTUP V PŘÍPADECH PODEZŘENÍ NA SPÁCHÁNÍ KORUPCE NEBO PODVODU

I. Obecně

Cílem postupu je zajistit včasnou a účinnou reakci na vzniklá podezření na spáchání korupce nebo podvodu a odstranění nebo zmírnění spojených rizik. Postup v případech podezření na spáchání korupce nebo podvodu je přehledem činností, které je potřeba dodržet, vznikne-li v Akademii věd ČR takové podezření.

Postupy pro prevenci a minimalizaci rizik korupčního jednání a podvodů jsou obsaženy v interním protikorupčním programu. Případy korupčního jednání musí být řešeny v souladu s platnými právními normami ve spolupráci s Kontrolním odborem Kanceláře AV ČR nebo Správním odborem Kanceláře AV ČR, příp. s Právním odborem Střediska společných činností AV ČR, v. v. i.

II. Rozsah

Korupce nebo podvodu se mohou dopustit ředitelé odborů, vedoucí a ostatní zaměstnanci organizačních útvarů Akademie věd ČR (korupce nebo podvod zevnitř) a osoby především z řad veřejnosti nebo smluvních dodavatelů (korupce nebo podvod zvenčí). Směrnice se vztahuje na oba typy korupce nebo podvodů za následujících okolností.

1. Šetření podezření na spáchání korupce nebo podvodu zevnitř

- a) Ředitel nebo vedoucí zaměstnanec odpovědný za řízení a kontrolu činnosti v jednotlivých útvech (dále jen „vedoucí zaměstnanec“) zahájí počáteční šetření zjištěním faktů. Počáteční šetření musí být provedeno diskrétně, co nejrychleji a rozhodně během 24 hodin od chvíle, kdy kontrolní mechanismy v jeho působnosti podezření korupce nebo podvodu zevnitř odhalily nebo mu bylo toto podezření sděleno.
- b) Vedoucí zaměstnanec bezprostředně informuje o podnětu k zahájení šetření pro podezření na spáchání korupce nebo podvodu ředitele Kanceláře AV ČR, příp. předsedu Akademie věd ČR.
- c) Účelem počátečního šetření je vymezit faktory, z kterých podezření vzniklo, a objasnit, zda lze u detekované nebo sdělené nesrovnalosti v této fázi vyloučit pochybnosti o tom, že k této nesrovnalosti došlo úmyslně nebo z nedbalosti.
- d) Počáteční šetření zahrnuje úkony zjišťování mezi zaměstnanci, které je třeba provádět s nejvyšší možnou mírou obezřetnosti a opatrnosti.
- e) Dospěje-li vedoucí zaměstnanec na základě shromážděných důkazů k závěru, že ke korupci nebo podvodu nedošlo, uzavře případ a v písemné zprávě o vý-

sledcích šetření uvede důvody jeho ukončení. Tuto zprávu předá bez zbytečného odkladu řediteli Kanceláře AV ČR, příp. předsedovi Akademie věd ČR.

- f) Pokud počáteční šetření potvrdí podezření, že mohlo dojít ke korupčnímu nebo podvodnému jednání, vedoucí zaměstnanec musí zajistit, aby všechna původní dokumentace byla uložena na bezpečném místě pro další šetření. Cílem je zamezit ztrátám důkazů, které by mohly být podstatné pro následné administrativní řízení nebo vyšetřování vedené orgánem činným v trestním řízení a soudní stíhání.
- g) Po projednání výsledků počátečního šetření a nastalé situace ředitel Kanceláře AV ČR, příp. předseda AV ČR, na návrh vedoucího zaměstnance, který zajistil prvotní šetření, rozhodne o změnách, resp. posílení schvalovacích či operačních postupů, aby odstranil jakoukoli hrozbu budoucí korupce nebo podvodu či ztráty. Současně u hlavního účetního zajistí pozastavení dalších plateb, které je třeba v kontextu s podezřením na korupci nebo podvod rovněž prošetřit.
- h) Nebyly-li v etapě počátečního šetření vyvráceny pochybnosti o podezření ze spáchání korupce nebo podvodu, ředitel Kanceláře AV ČR, příp. předseda AV ČR bez zbytečného odkladu pověří Kontrolní odbor Kanceláře AV ČR provedením dalšího šetření na místě.
- i) Dospěje-li ředitel Kanceláře AV ČR, příp. předseda AV ČR, na základě výsledků dalšího šetření a předložených důkazů k závěru, že ke korupci nebo podvodu nedošlo, rozhodne o uzavření případu.
- j) Potvrdí-li se šetřením na místě podezření ze spáchání korupce nebo podvodu, ředitel Kanceláře AV ČR, příp. předseda AV ČR, rozhodne o konkrétních opatřeních a v případě podezření na trestný čin zajistí oznámení příslušnému orgánu činnému v trestním řízení.

2. Šetření podezření na spáchání korupce nebo podvodu zvenčí

- a) Při podezření na spáchání korupce nebo podvodu zvenčí použijí vedoucí zaměstnanci odpovědní za řízení a kontrolu činnosti přiměřené postupy uvedené v části II.
- b) Zvláštní pozornost je přitom třeba věnovat především zabezpečení všech dokladů o smluvních vztazích s příslušným vnějším partnerem a pozastavení všech spojených finančních transakcí.
- c) V případech podezření na propojení korupce zvenčí s korupcí zevnitř ředitel Kanceláře AV ČR, příp. předseda AV ČR, uváží podle okolností spojení počátečního a dalšího šetření, kterým pověří bez zbytečného odkladu určenou skupinu zástupců odborných organizačních útvarů.

III. Interní auditor

- a) Pokud v rámci své vlastní činnosti interní auditor získá podklady k důvodnému podezření na spáchání korupce nebo podvodu, zváží veškeré aspekty týkající se této události a sdělí tyto skutečnosti předsedovi AV ČR. Ve shodě s mezinárodní dobrou praxí interní auditor zpravidla informuje o svých zjištěních vedou-

cího zaměstnance vyšší úrovně řízení, než je přímý nadřízený osob, které jsou podezřelé z účasti na korupci nebo podvodu.

- b) V případě podezření na korupci nebo podvod nekončí zájem interního auditu předložením zprávy předsedovi AV ČR. Interní auditor monitoruje reakci na své oznámení a zejména potvrzuje, že byla přijata nezbytná opatření k prošetření podezření nebo věc byla oznámena orgánu činnému v trestním řízení.
- c) V rámci plnění své úlohy v Akademii věd ČR interní auditor na vyžádání poskytuje poradenství v případech souvisejících se systémem vnitřního řízení a kontroly v oblasti prevence a potírání korupce a podvodů, nebo jedná z vlastní iniciativy, zejména v etapě oceňování rizik a sestavování plánů své činnosti.

IV. Uložení dokumentace

Veškerá shromážděná dokumentace k událostem v oblasti korupce a podvodů je uložena v Kontrolním odboru Kanceláře AV ČR u zaměstnance, který je určen k zajištění této agendy.

Tento postup je účinný dnem schválení Příkazu předsedy AV ČR, kterým se vydává aktualizovaný Interní protikorupční program AV ČR.